

NYITVA VAN AZ ARANYKAPU

Köszöntelek, kíváncsi olvasóm! Ha még nem ismeresz, bemutatkozom: **Kószabósza vagyok**, a Napsugár világjáró kissárkánya. Nem okádok tüzet, nem vagyok butuska Süsü-bábu, sem dinó. Viszont lehet, hogy hamar megöregszem, mert **borzasztóan kíváncsi vagyok**. Annyi titkot rejt a világ, és én úgy szeretnék többet tudni róla!

2002 óta röpködök a Napsugár-olvasó gyerekekkel közeli és távoli tájakon, múltban és jelenben. Honlapunkon (www.napsugar.ro) elolvashatod, mi mindenről meséltem eddig. De minél több idegen tájat, népet ismerek meg, annál inkább érdekel a saját országom, népem. Azt is megértettem, hogy **a világot** a hatalmasok, királyok, vezérek igazgatják, de **a faluközösségek tartják meg**. Ígyhát a magyar történelem fényes csillagai után népi műveltségünk őrzőit, a falusi mestereket, nótafákat, mesemondókat, táncosokat mutatom be szép sorjában. Krónikásból vándor inaslegény leszek.

Az új tanév, az új Kószabósza-sorozat kapujában székelyruhában toppanok elétek. **Hadd meséljek nektek a székelykapuról**, amely fenséges szépséggel áll a székelyföldi porták előtt: Máréfalván szinte minden háznál, a többi faluban is ezrével, de szaporodik számuk szerte a Kárpát-medencében, Kanadában vagy Ausztráliában is. Székelykapu ível át a Csikmenaságra letérő országút fölött, a gyulakuti Művelődési Ház előtt vagy Orbán Balázs szejkefürdői sírjának ösvényén. Székelykaput állítottak Horthy Miklós tiszteletére Kenderesen vagy Szent Kinga emlékére a lengyelországi Ószandecen.

A fa korhad, **a legrégebb székelykapuk 400 évesek**, de Priskosz rétor, görög krónikás 448-ból származó leírása szerint ilyen kapu pompázott Atilla hun király fapalotája előtt is, és később egész Erdély területén elterjedt. Hajdani szilágyperecseni székelykapukról is vannak adataink.

Ha székelykaputok van, rajzold le. Ha nincs, tervezz egyet hagyományos arányokkal és mintákkal.

Békesség a bejövőknek, áldás a kimenőknek... Minden kapu véd és határol, elválasztja a kinti és a benti világot, megálljt parancsol az ellenségnek, és betessékeli a barátot. A székelykapu azonban jóval több ennél: **jelkép és üzenet**. Olvassunk róla!

Öntudatos székely, módos, és szereti a szépet ez a család – üzeni minden gazda székelykapuja.

Büszke értékeire, és megtörhetetlen ez a közösség – üzenik a hazai és messzeföldi köztereken, emlékhelyeken magasló székelykapuk.

Gyárban, **géppel nem lehet készíteni**. A kapufaragás mestersége-művészete öröklődik nemzedékről nemzedékre. A székelykapu három oszlopon áll, befele nyíló, nagyobbik szárnya a megrakott szénásszekér, kisajtaja az ember méretéhez igazodik. A lábakat szemöldökfa köti össze. Erre épül a zindelytetős, egy- vagy kétsoros galambbúg, galambdúc. A kapulábakat és a szemöldökfát kötések kapcsolják össze, ettől lesz **boltozatos, ölelő a kapu íve**.

A bárdolt cserfagerendákra, a kötésekre, a nagy fejű faszegekre és a kiskapu fölötti táblára vésővel faragják, néha festik is a **napos, életfás, tulipános, madaras mintákat** – nem a cifraság kedvéért, hanem jelképes fohászként: Napként ragyogjon fölöttünk a Te szereteted, Úrunk, adj nekünk kapaszkodó, tápláló gyökereket, erős törzset, virágzó, termő hajtásokat.

Nem görbült könnyen meg a gerince, a jelleme annak, aki ilyen délceg kapun át lépett ki az életbe. A mesehős nemcsak a szüleitől, a kapufélfától is elbúcsúzott, ha útra indult, és erre borulva sírta el bánatát. A szülők pedig nem magányosan, a tévé előtt kuksolva várták haza a fiatalokat, hanem a kapu melletti fedeles kispadon, a szakállszárítón a szomszédokkal diskurálva.

Nyisd ki, rózsám, kapudat...

Zsigmond Emese

Májusi megfejtések: A folyókat azért szabályozták, hogy ne öntsenek ki, és hajózhatók legyenek. A selyemhernyók számára eperfát ültettek, mert ennek levelével táplálkoznak. Budapest fontosabb Duna-hídjai: Árpád-, Margit-, Széchenyi- (Lánc-), Szabadság-, Erzsébet-, Petőfi-, Rákóczi-híd. Volt köztetek, aki Széchenyi békés, bölcs országépítését, mások Kossuth bátor, forradalmi útját választották. **Nyertesek: Nagy Zsuzsa, Bogdánd; Márton Fanni, Lövéte; a szatmárnémeti A. Popp Líceum tavalyi III. B osztálya.**

